

استاندارداری آذربایجان شرقی
اداره کل پدافند غیرعامل

نشریه پدافند غیرعامل

شماره ۸ - اسفند ماه ۱۳۹۴

اینجانب وظیفه‌ی خود می‌دانم که از این لیبیک
عمومی به فراخوان نظام اسلامی سپاسگزاری کنم و
پاداش و هدایت الهی برای مردمی که این جمعه‌ی
پر کار و پر شکوه را آفریدند مسألت نمایم.
بیانات مقام معظم رهبری بعد از انتخابات سال ۱۳۹۴

در این شماره خواهید خواند:

- ۱ «جیمز وولسی» مدعی شد: ایران به دنبال توجیه شرعی حمله به آمریکا!
- ۲ اصول اولیه امنیت اطلاعات برای شرکت ها و سازمان های کوچک
- ۵ بررسی تاسیسات مکانیکی و برقی پدافند غیرعامل
- ۹ بررسی ضرورت وجود پدافند غیرعامل و نقش آن در مدیریت شهری
- ۱۴ نفوذ اقتصادی
- ۱۹ عناوین رویدادهای مهم خبری

«جیمز وولسی» مدعی شد: ایران به دنبال توجیه شرعی حمله به آمریکا!

«جیمز وولسی» مدعی شد ایران در حال زمینه‌سازی برای توجیه شرعی حمله با
بمبی الکترومغناطیسی به آمریکاست که که کل مردم آمریکا را طی یک سال پس
از این حمله خواهد کشت .

به گزارش افکارخبر، رئیس سابق سازمان سی.آی.ای (CIA) در جدیدترین
گفتگوی خود با پایگاه خبری بلیز ادعا کرد که علانمی مبنی بر تمایل ایران برای
حمله با بمب الکترومغناطیسی به آمریکا وجود دارد. جیمز وولسی (James
Woolsey) در سخنانی اظهار داشت که اگر ایران به سلاح هسته‌ای دست یابد،

آنگاه آماده حمله به آمریکا با بمب الکترومغناطیسی خواهد بود. ماهواره‌های جدید آنها از نوعی هستند که در مسیر پرتاب بمب
الکترومغناطیسی مورد استفاده واقع می‌شوند».

رئیس سابق سازمان «سی.آی.ای» در گفتگو با این پایگاه خبری مدعی شد که ایران در حال زمینه‌سازی برای توجیه دینی جهت حمله با
بمب الکترومغناطیسی علیه آمریکاست. وی اظهار داشت: «در سال ۲۰۱۰، کتابی تحت عنوان «پدافند غیرعامل» در ایران به چاپ رسید که
در بخشی از آن به موضوع سازگاری حمله با بمب الکترومغناطیسی با قوانین اسلامی پرداخته شده بود.

جیمز وولسی ادامه داد: «بمب‌های الکترونیکی همه به‌صورت غیرمستقیم عمل می‌کنند و شبکه سراسری برق را مورد آسیب قرار می‌دهند
که در این صورت ۱۷ زیرساخت دیگر کشور - مثل زیرساخت‌های غذایی، آب‌رسانی، و تجاری - عملاً غیرفعال می‌شوند و آنگاه شاهد مرگ

میلیون ها نفر در اثر گرسنگی، تشنگی، و قحطی خواهیم بود».

وی افزود: «بمب الکترومغناطیسی تمامی شبکه های ارتباطی موبایل و اینترنت را از کار خواهد انداخت. کمیسیون تحقیق در مورد بمب الکترومغناطیسی در کنگره، اعلام کرده که کل مردم آمریکا در یک سال ابتدایی پس از حمله با بمب الکترومغناطیسی، خواهند مرد. نفرت ایران از آمریکا و چه بسا غیرمعقولانه عمل کردن این کشور می تواند هر آینه به فاجعه ای بدل گردد که ۹۰ درصد از مردم کشور ما در اثر آن بمیرند. ما قادر نخواهیم بود که افکار سستی و سرسختانه برخی از سردمداران ایران را نسبت به خود تغییر دهیم. ایرانی ها اعتقاد دارند که آنها به بهشت می روند و ما جهنمی هستیم. ایران، ظاهرا نمی خواهد بپذیرد که ما هم توانایی اقدام

تلافی جویانه سنگین را داریم و می توانیم در صورت حمله آنها، ضربه بزرگی به آن کشور وارد سازیم.

این اظهارات رئیس سابق سازمان «سی.آی.ای» را باید در راستای پروژه ایران هراسی تعریف کرد؛ به ویژه در این ایام که نامزدهای ریاست جمهوری انتخابات ۲۰۱۶ آمریکا از هر دو حزب جمهوری خواه و دموکرات در سخنرانی های خود در حال حمله به ایران هستند و از ایران یک چهره کشور تروریستی برای مردم آمریکا به تصویر می کشند.

منبع: افکار خبر

اصول اولیه امنیت اطلاعات برای شرکت ها و سازمان های کوچک

خلاصه ای از کتاب اصول اولیه امنیت اطلاعات برای شرکت ها و سازمان های کوچک، مولفان: مسعود براری، فائزه اصدقی، ناشر: انتشارات اندیکا، چاپ اول، ۱۳۹۰

قسمت اول: توصیه های ضروری در خصوص حفاظت از سیستم و امنیت اطلاعات

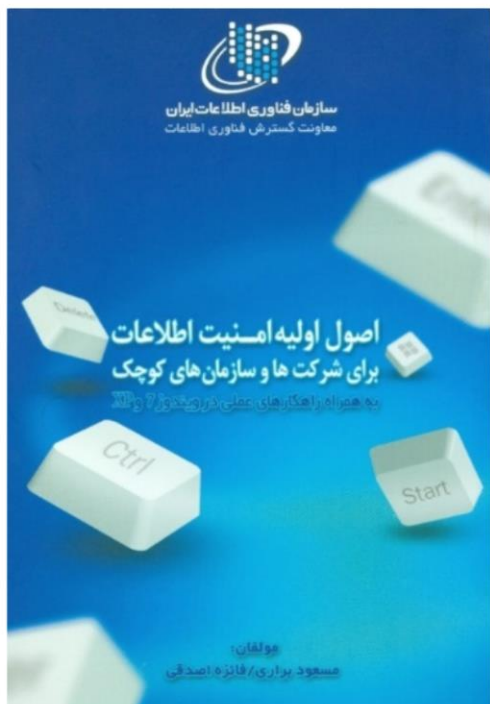
اولین گام ها در خصوص برقراری امنیت اطلاعات در یک سازمان یا شرکت مورد توجه قرار می گیرد.

۱-۱- کنترل دسترسی فیزیکی به کامپیوتر و اجزای شبکه

- اجازه ندهید افراد غیرمجاز به سیستم شرکت یا سازمان دسترسی فیزیکی داشته باشند. (راه حل: قفل کردن لپ تاب زمانی که از آن استفاده نمی کنید، قرار دادن جهت صفحه نمایش بطوریکه از هیچ سمتی دیده نشود).
- به منظور کنترل دسترسی به سیستم و شبکه باید از کلیه کسانی که به سیستم یا شبکه دسترسی دارند آگاه باشید (کنترل دسترسی شامل مراقب بودن در مورد داشتن پرسنل تعمیرکار یا شبکه می شود).

۱-۲- حفاظت از اطلاعات سیستم در برابر آسیب های ویروس ها، جاسوس افزارها و سایر کدهای مخرب

- نصب، استفاده و به روزرسانی آنتی ویروس
- تنظیم به روزرسانی نرم افزار آنتی ویروس به صورت خودکار (محافظت از سیستم های خانگی مهم است).

۱-۳- استفاده از آخرین به روز رسانی ها و وصله های امنیتی برای سیستم عامل و برنامه های مورد استفاده سازمان

باید سیستم عامل های کامپیوترهای جدید به روزرسانی شده و قابلیت به روزرسانی در حالت فعال و خودکار باشد.

۱-۴- ساخت حساب های کاربری جداگانه برای هر یک از کارکنان

برای هر یک از کاربران حساب های کاربری جدا بسازید و یک رمز عبور مناسب دهید. یک رمز عبور شامل حداقل هشت کاراکتر متشکل از اعداد، حروف و کاراکترهای خاص است. همه کدهای آسیب رسان برای اجرا نیاز به حق دسترسی مدیر سیستم را دارند. رمزهای عبور باید در بازه های زمانی مناسب عوض شود.

۱-۵- محدود کردن دسترسی کارکنان به داده ها، اطلاعات و نصب نرم افزارها

باید از روش های مناسب در حفاظت از اطلاعات استفاده کرد مانند ندادن حق دسترسی به همه کاربران برای دسترسی به اطلاعات، ندادن اجازه دسترسی به همه سیستم ها به هر کارمند. برای تمام کارمندان باید حق دسترسی فقط به سیستم مورد استفاده آنها و داده هایی که برای انجام کار به آن نیاز دارند داده شود.

۱-۶- آموزش اصول اولیه امنیت به کارکنان سازمان

کارمندانی که از برنامه های حاوی اطلاعات حساس استفاده می کنند باید آموزش چگونگی حفاظت از اطلاعات را فرا بگیرند. باید از سیاست های امنیتی سازمان آگاه شوند و انتظارات سازمان از آنها برای محافظت اطلاعات باید بیان شود و باید دوره های لازم در مورد سیاست های سازمان را ببینند.

۱-۷- شیوه های توصیه شده در استخدام پرسنل

در استخدام نیروی جدید ۱- باید گذشته کیفری شخص بررسی شود. ۲- تاییدیه مدرک، تاریخ، زمان فارغ التحصیلی و معدل را بخواهید. بررسی سوابق دستگیری، بازداشت و تحقیق از محل سکونت فرد و تحقیق از محل کار سابق فرد مهم است.

۱-۸- چگونه می توانید در هنگام نیاز راجع به امنیت اطلاعات کمک بگیرید

هنگامی که نیاز به کمک دارید باید از متخصص آن کمک بگیرید. باید لیستی از خدمات دهندگان در زمینه های فوق داشته و در مورد سابقه شرکت تحقیق کرده باشید.

۱-۹- ایجاد نسخه پشتیبان از داده ها و اطلاعات مهم شرکت یا سازمان

باید از تمام داده های موجود در سیستم های سازمانتان یک نسخه پشتیبان تهیه کنید (word, excel, پایگاه های داده، فایل های مالی...) در صورت از بین رفتن سیستم و یا حالت های دیگر می توان از نسخه پشتیبان بهره برد. عملیات پشتیبان گیری باید به صورت منظم و خودکار انجام شود. از داده ها به صورت هفتگی پشتیبان گیری شود و فایل ها در هارد دیسک دیگری نگهداری شوند. این هارددیسک باید حداقل فضایی برای ذخیره ۵۲ هفته پشتیبان را داشته باشد و برای اطمینان از درستی به صورت ماهانه تست شود.

- بهتر است یک نسخه پشتیبان کامل به صورت ماهانه و خودکار از سیستم های سازمان گرفته و در مکانی خارج از اداره در محل امنی نگهداری شود. (آتش سوزی..)

- اگر به صورت دستی پشتیبان بگیرید یک راه حل استفاده از یک هارد قابل حمل با ظرفیت ۱۰۰۰ گیگا بایت است. برای پیکربندی این هارد می توان برای هر کامپیوتر پوشه ای اختصاص داد. در پوشه، دو پوشه یکی برای ماه های زوج و دیگری برای ماه های فرد اختصاص دهید.

- انجام پشتیبان گیری ماهانه برای هر یک از کامپیوترهای سازمان مهم است.

۱-۱۰- چگونگی از رده خارج کردن کامپیوترهای قدیمی و رسانه ها

در حین از رده خارج کردن یک کامپیوتر قدیمی، باید هارددیسک آن را برداشته و آن را از بین ببرید. برای از بین بردن کامل هارد دیسک باید Platter آن را جدا کرده و هارددیسک را با چکش منهدم کنید. از بین بردن اتصالات و قطعات الکترونیکی بخشی از پروژه انهدام هارددیسک می باشد.

قسمت دوم - توصیه های ضروری در خصوص حفاظت از اطلاعات در ارتباط با شبکه و اینترنت

۱-۲- ایجاد امنیت برای اتصال به اینترنت

برای دسترسی به اینترنت توسط شبکه های با پهنای باند بالا، نصب و فعال نگه داشتن یک فایروال سخت افزاری بین شبکه داخلی و اینترنت بسیار مهم می باشد. بعد از نصب و پیکربندی این ابزارها باید رمز عبور مدیریتی آنها به طور منظم تغییر یابد. رمزهای عبور پیش فرض را به راحتی می توان حدس زد.

۲-۲- نصب و فعال کردن فایروال نرم افزاری بر روی تمامی سیستم های شرکت یا سازمان

- اگر از سیستم عامل های میکروسافت استفاده می کنید در آنها یک فایروال قرار داده شده است. باید مطمئن باشید که فایروال، فعال و در دسترس است.
- در هنگام استفاده از سیستم عامل های تجاری دیگر، اطمینان حاصل کنید که فایروال به طور کامل بر روی آن نصب و فعال است.
- نصب فایروال نرم افزاری بر روی هر کامپیوتر الزامی است، حتی زمانی که از یک فایروال سخت افزاری برای محافظت از شبکه استفاده می کنید. اگر فایروال سخت افزاری و دیواره آتش سیستم توسط هکر به خطر بیفتد با استفاده از فایروال نرم افزاری می توان امنیت را در سیستم بالا برد.

۳-۲- امن کردن دسترسی به شبکه های بی سیم

اگر از شبکه بی سیم استفاده می کنید، نقطه دسترسی را به نحوی تنظیم کنید که سرویس تنظیم شناسه Service Set Identifier (SSID) خود را پخش عمومی نکنید. رمز پیش فرض دستگاه را تغییر دهید. از یک شیوه رمزنگاری قوی استفاده کنید. شیوه رمزنگاری رایج در شبکه بی سیم WPA-2 است. برای رمزنگاری ترافیک شبکه بی سیم از WEP به دلیل ضعف امنیتی استفاده نکنید.

۴-۲- نگرانی های امنیتی در مورد پیوست های ایمیل و ایمیل های درخواست کننده اطلاعات حساس

ایمیل های سازمان یا شخصی که دارای پیوست هستند را جز حالتی که به شخص ارسال کننده اعتماد ندارید باز نکنید. از رایج ترین راه های انتقال جاسوس افزارها و کدهای مخرب از طریق پیوست های ایمیل است. بهترین کار تماس با فرد ارسال کننده ایمیل و اطمینان از صحت ایمیل دریافتی و کسب اطلاعاتی راجع به پیوست ایمیل و موضوع آنست. ایمیل هایی را که خواستار اطلاعات مهم شخصی و مالیاتان هستند را نادیده بگیرید چون هیچ سازمان یا شرکتی اطلاعات مهم را از طریق ایمیل درخواست نمی کنند.

۵-۲- نگرانی های امنیتی در مورد ایمیل های حاوی لینک به صفحات وب، پیام های فوری و رسانه های عمومی

در هنگام استفاده از ایمیل های شخصی یا سازمان، بر روی لینک هایی که در ایمیل ها هستند کلیک نکنید. هنگامیکه بر روی این لینک ها کلیک می شود برنامه های مخرب بر روی کامپیوتر کاربر نصب می شوند به همین علت کلیک کردن این لینک ها تایید نمی شود. اشاره گر ماوس را بر روی لینک نگه دارید و به پائین پنجره مرورگر نگاه کنید تا مطمئن شوید این لینک برابر لینک نشان داده شده در توضیحات پیغام باشد. (اشاره گر ماوس هنگامیکه روی یک لینک فعال قرار گیرد از شکل فلش به یک دست کوچک تغییر می کند).

۶-۲- نگرانی های امنیتی در مورد صفحاتی که به صورت خودکار بالا می آیند POP UP WINDOWS و حيله های هکرها

هنگامی که به اینترنت متصل می شوید، نباید به تمامی درخواست های پنجره های POP-UP جواب مثبت دهید. بسیاری از پنجره ها که به صورت خودکار بالا می آیند تلاش می کنند تا شخص را فریب دهند تا روی دکمه تایید کلیک کند تا نرم افزارهای جاسوسی و سایر کدهای مخرب دانلود شده در رایانتان نصب شود.

هکرها اقدام به پخش USB های آلوده با برچسب های جذاب در اماکن عمومی می کنند تا افراد کنجکاو آنها را بگیرند و به سیستم محل کار خود وصل کنند. کارکنان نباید USB را به کامپیوتر سازمان یا شرکت متصل کنند و یا از آنها هم در خانه و هم در محل کار استفاده کنند. بهترین راه غیرفعال کردن ویژگی "Auto run" برای پورت USB در رایانه های سازمان است تا از نصب برنامه های مخرب بر

روی سیستم جلوگیری شود.

۷-۲- انجام تجارت الکترونیکی یا بانکداری الکترونیکی با امنیت بیشتر

تجارت آنلاین باید با استفاده از مرورگرهای امن انجام شود. این امنیت توسط یک قفل کوچک در گوشه سمت راست پایین پنجره مرورگر وب قابل مشاهده است.

بعد از تجارت آنلاین باید کش مرورگر خود را پاک کنید. این کار شامل حذف کلیه فایل های موقت اینترنت، کوکی ها و History مرورگر است. اگر سیستم به خطر افتد اطلاعات مهمی بر روی مرورگر سیستم موجود نیست که توسط هکرها و یا برنامه مخرب به سرقت برود.

۸-۲- ملاحظات امنیتی برای گشت و گذار در وب

نباید در وب با استفاده از حساب کاربری که دارای دسترسی مدیریتی است گشت چرا که هر کد مخربی که در سراسر اینترنت پخش است می تواند در کامپیوترتان نصب شود. راه حل: استفاده از یک حساب کاربری محدود "Guest" برای استفاده و گشت در اینترنت است.

ادامه دارد...

تهیه و تنظیم: لیدا رسول اهری - کارشناس آموزش و پژوهش اداره کل پدافند غیرعامل استانداری

بررسی تاسیسات مکانیکی و برقی پدافند غیرعامل

(نمونه موردی: کتابخانه مرکزی تبریز)

علی پورزنگبار^۱، انیسه صابر قراملکی^۲، محمد برزگر^۳، ناصر پیامی^۴، یعقوب علی زاده^۵، جواد قسمی^۶، آرش ولیزاده^۷، غلامرضا علی پور^۸، سعید جوهری^۲

۱- کارشناس ارشد مهندسی عمران و مدرس پدافند غیرعامل

۲- کارشناس مهندسی معماری، موسسه آموزش عالی نبی اکرم (ص)

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین، دانشکده مهندسی صنایع و مکانیک

۴- کارشناس ارشد مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین، دانشکده مهندسی صنایع و مکانیک

۵- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب

۶- کارشناس مهندسی صنایع، شرکت سازه هیدرولیک آذر پایا

۷- کارشناس مهندسی عمران، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد صوفیان

۸- کارشناس مهندسی عمران، دانشکده فنی و مهندسی مرنده، دانشگاه تبریز

چکیده

از دید مهندسی عمران، پدافند غیرعامل به مجموعه ای از اقدامات غیرمسلحانه، ملاحظات ایمن سازی، مستحکم سازی و پیش بینی سامانه های تسهیل مدیریت بحران اطلاق می شود که باعث کاهش آسیب پذیری نیروی انسانی، تاسیسات و افزایش پایداری ملی و تداوم فعالیت ها می شود [۱]. تاسیسات پرخطر می توانند منشا ایجاد خطرات ثانویه و انفجارهای مجدد شوند. همچنین معایب موقت و دائمی تاسیسات می تواند باعث عدم تداوم فعالیت ها شوند. در این مطالعه ابتدا الزامات پدافند غیرعامل در مورد تاسیسات مکانیکی و برقی بر مبنای مبحث ۲۱ مقررات ملی ساختمان و مباحث مربوطه [۴] بیان شده است و سپس میزان رعایت این الزامات در کتابخانه مرکزی تبریز، به عنوان یکی از سازه های مهم و با اهمیت شهر تبریز، مورد بررسی قرار گرفته است [۲]. نتایج این مطالعه نشان می دهد علی رغم اهمیت ویژه کتابخانه مرکزی تبریز، این الزامات در این مرکز رعایت نشده است.

واژه های کلیدی: پدافند غیرعامل، کتابخانه مرکزی تبریز، ملاحظات عمرانی، آسیب پذیری

۱- مقدمه

از دید پدافند غیرعامل، تاسیسات مکانیکی و برقی باعث تدوام فعالیت ها و خدمت رسانی، تسهیل مدیریت بحران، کنترل نحوه ارتباط قسمت های مختلف با سیستم های ارتباطی و ... میشود. در حالت کلی تاسیسات به دو دسته تاسیسات خطرآفرین و کم خطر طبقه بندی می شوند. تاسیسات خطرآفرین به تاسیساتی اطلاق می شود که خرابی آنها منجر به ایجاد خطرات ثانویه خواهد شد [۱]. با توجه به اینکه در یک مرکز سیستم گرمایشی-سرمایشی، تهویه و روشنایی، سیستم مخابراتی و ارتباطی، سیستم های اعلام حریق و اطفاء حریق و ... نقش تعیین کننده ای در تدوام فعالیت آن مرکز دارند و عدم رعایت الزامات مربوط به تاسیسات مکانیکی و برقی می تواند باعث ناکارآمدی و توقف عملکرد بهینه مراکز و سیستم های مختلف و حتی باعث سوء استفاده و انهدام این مراکز تاسیساتی توسط دشمن شود لذا رعایت این الزامات از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در این مرکز تاسیسات برقی و مکانیکی اعم از ژنراتور، ترانس برق، موتورخانه و دستگاههای تهویه، دستگاههای سرمایش و گرمایش، مخزن ذخیره آب، شیر آتش نشانی، مدارهای کنترل برق و روشنایی سالن مطالعه و ساختمان و سایر تاسیسات در دو قسمت قرار داده شده اند. قسمت اول تاسیسات در طبقه زیرین ساختمان قرار داده شده است که شامل مخزن ذخیره آب، دستگاههای تهویه و گرمایش، تاسیسات آتش نشانی و مدار کنترل روشنایی سالن مطالعه است. تاسیساتی مانند ژنراتور، مخازن گازوییل و ترانس برق در ساختمانی قرار دارند که جدای از ساختمان اصلی کتابخانه است.

با توجه به بررسی های انجام شده و نظر کارشناس فنی کتابخانه، مخزن آب برای تامین آب شرب مورد استفاده قرار می گیرد. دستگاه های گرمایش و سرمایش با گاز شهری کار می کنند و در مواقع لزوم از مخازن گازوییل برای تغذیه آنها استفاده می شود. برای تامین برق اضطراری از ژنراتور استفاده می شود که دارای عملکرد اتوماتیک بوده و برای بکار اندازی آن از گازوییل استفاده می شود. برای تامین برق مورد نیاز قسمت های مختلف از ترانس برق استفاده می شود. بر طبق الزامات پدافند غیرعامل، تاسیسات مکانیکی و برقی بایستی دارای ۵ ویژگی زیر باشند تا بتوانند کمترین آسیب و بیشترین بهره وری را در مواقع خطر داشته باشند: پراکندگی تجهیزات، مکان یابی مناسب، موازی سازی، تعمیر پذیری و استمرار فعالیت، تجهیزات مقاوم در برابر بار انفجار. در این قسمت سعی بر آن است که میزان رعایت هر یک از اصول فوق به صورت مختصر در مورد تاسیسات کتابخانه مرکزی تبریز بررسی شوند.

۲- پراکندگی تجهیزات

نامتمرکز کردن سازه ها و تاسیسات در یک موقعیت خاص را پراکندگی گویند [۳]. متمرکز بودن تاسیسات اساسی و آسیب پذیر این مرکز مانند ژنراتور، ترانس برق، مخازن گازوییل در یک ساختمان حاکی از این مسئله است که در این مرکز اصل پراکندگی تاسیسات مکانیکی و برقی در نظر گرفته نشده است.

۳- مکان یابی مناسب

مکان یابی عبارت است از انتخاب موقعیت مناسب برای استقرار یک کاربری به طوری که پارامترهای مختلفی همچون شکل منطقه، فاصله از راه های اصلی، فاصله از مراکز جمعیتی و ... با وزن های مختلف در یافتن آن تاثیر داشته باشد [۵]. موقعیت قرار گیری تاسیسات این مرکز (به گونه ای که تاسیسات گرمایش به جای اینکه در عمق ساختمان باشند در طبقه همکف قرار دارند و تاسیسات اساسی مانند ترانس برق و ژنراتور در مجاورت خیابان اصلی قرار دارند و عملاً هیچگونه محافظت اساسی از آنها نشده است (شکل ۱))، همچنین قرار گرفتن تاسیسات خطرناک در کنار یکدیگر که در مواقع بروز حادثه قابلیت تشدید چندین برابر آن را دارند نشان دهنده این مطلب است که مکان یابی این تاسیسات کاملاً مغایر با اهداف و اصول دفاع غیرعامل بوده و بشدت آسیب پذیر می باشد. علاوه بر موارد فوق، تاسیسات این مرکز دارای مکان یابی مناسبی نیستند و هیچگونه اقدام پدافندی اعم از پوشش، استتار و تختفا برای این ساختمان در نظر گرفته نشده است.

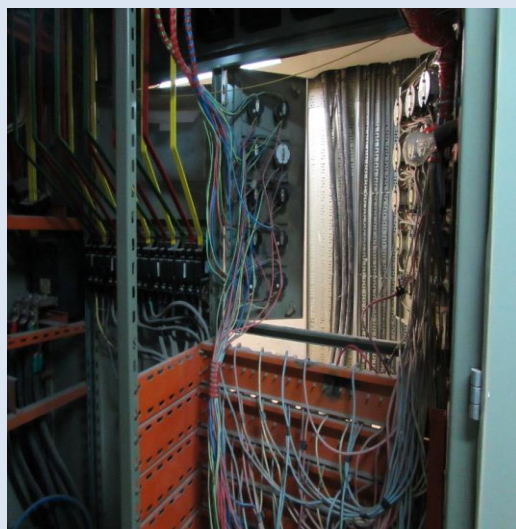
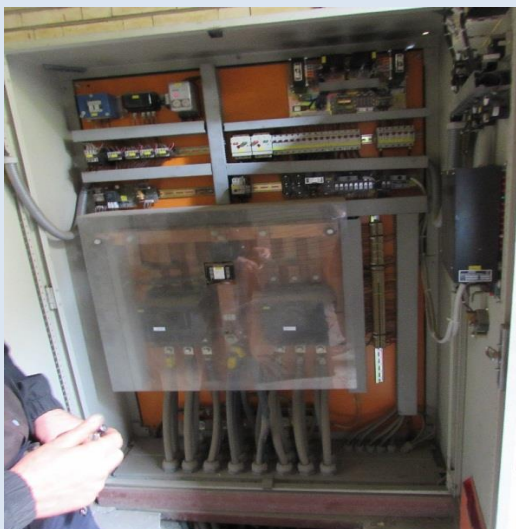
شکل ۱. مکان یابی نامناسب قسمت تاسیسات کتابخانه مرکزی تبریز- اتاق تاسیسات در مجاورت خیابان

۴- موازی سازی تاسیسات

بر طبق مباحث پدافند غیرعامل موازی سازی تاسیسات به این مفهوم است که همواره سیستم پشتیبانی در شرایط اضطراری وجود داشته باشد که جایگزین سیستم اصلی شود. در مورد این مرکز می توان از ژنراتور برای تولید برق اضطراری استفاده کرد. برای تغذیه دستگاههای گرمایشی و سرمایشی نیز می توان در هنگام قطع گاز شهری، از مخازن گازوئیل استفاده کرد. بنابراین به نظر می رسد در این زمینه، موازی سازی تاسیسات تا حد امکان رعایت شده است.

۵- تعمیر پذیری و استمرار فعالیت

تاسیسات استفاده شده در این مرکز به دلیل قرارگیری در مجاورت مخازن گازوئیل و مکان یابی نامناسب عمدتاً آسیب پذیر بوده و در صورت بروز حادثه تعمیر و استمرار فعالیت آنها بسیار سخت و عملاً امکان پذیر نیست. برای نمونه در این مرکز برای جلوگیری از نشت شیرهای آتش نشانی که مربوط به چندین سال قبل است این سیستم از مدار خارج شده است تا هنگام بروز حادثه فعال شود که قطعاً این امر استمرار فعالیت این سیستم اطفاء حریق را با مشکل مواجه خواهد کرد. تابلو برق های مربوط به روشنایی سالن مطالعه دارای وضعیتی نابسامان است، به گونه ای که طبق اظهارات کارشناسان مربوطه این مرکز، برق گرفتگی نیز در این قسمت اتفاق افتاده است (شکل ۲). با این وجود تابلو برق دیزل ژنراتور که تولید آلمان است دارای استانداردهای لازم می باشد (شکل ۲). بر طبق ملاحظات پدافند غیرعامل، عملکرد مناسب مخازن سوخت زمانی حاصل می شود که به اندازه کافی دور از ژنراتور و به صورت مدفون تعبیه شده باشد ولی در این مرکز چنین اتفاقی رخ نداده است.

شکل ۲- تابلو برق غیراستاندارد مربوط به روشنایی سالن مطالعه، تابلو برق استاندارد دیزل ژنراتور

۶- تجهیزات مقاوم در برابر انفجار

سیستم های محافظت کننده این تاسیسات دیوار آجری ۲۰ سانتی متری هستند که شدت در مقابل بار انفجار آسیب پذیرند و حتی قابلیت آسیب رسانی به تاسیسات را دارند لذا در صورت بروز انفجار یکی از تهدیدهایی که تاسیسات مهم این مرکز را تهدید می کند دیوارهای آجری و سقف طاق ضربی است که برای محافظت از این تاسیسات در نظر گرفته شده اند (شکل ۳) از کل فضای این مرکز، تنها مخزن نسخ خطی دارای سیستم اطفای حریق می باشد، بنابراین در صورت وقوع انفجار و آتش سوزی هیچ سیستم اطفای حریق در قسمت سالن مطالعه، مخزن کتاب ها و سایر بخش ها وجود ندارد. با توجه به مطالب بیان شده برای تاسیسات مکانیکی و برقی کتابخانه مرکزی تبریز هیچ یک از الزامات پدافند غیرعامل رعایت نشده است و لذا این مرکز در برابر انفجارهای احتمالی و تخریب تاسیسات، فاقد مولفه های کاهش آسیب است.

شکل ۳. دیوارها و سقف محافظت کننده تاسیسات مهم و حساس کتابخانه مرکزی تبریز

۷- نتیجه گیری و جمع بندی

رعایت الزامات پدافند غیرعامل از دید مهندسی عمران، معماری و شهرسازی باعث کاهش آسیب پذیری سازه ها و تاسیسات و کاهش تلفات انسانی می شود. بنابراین آشنایی با این الزامات و مبحث ۲۱ مقررات ملی ساختمان از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در این مطالعه ضمن معرفی الزامات پدافند غیرعامل در زمینه های فوق، میزان انطباق این اصول در پروژه کتابخانه مرکزی تبریز بررسی شد. نتایج مطالعات نشان دادند که علی رغم اینکه کتابخانه مرکزی تبریز یکی از مراکز مهم ذخیره اسناد خطی و کتب، محل مراجعه و کار چندین نفر می باشد ولی الزامات پدافند غیرعامل در این مرکز تا حد زیادی رعایت نشده است. در زمینه مهندسی عمران، سیستم سازه ای این مرکز قاب خمشی بتن آرمه است که مطابقت خوبی با مفاهیم دفاع غیرعامل دارد. با این وجود پلان مناسبی برای این مرکز در نظر گرفته نشده است. دیوارهای باربر و محافظ تاسیسات نیز سازگار با اصول دفاع غیرعامل نیستند. از لحاظ معماری نیز گردش داخلی در فضا، عناصر الحاقی و تزیینات، مهار نکردن اجزا داخلی، نمای سازه و استفاده از عناصر شیشه ای و برنده برای جداسازی فضاهای داخلی با اصول پدافند غیرعامل مطابقت ندارد. شهرسازی و محوطه این مرکز مناسب بوده و مسیرهای دسترسی، طراحی رمپ و پله، استفاده از عناصر گیاهی و فضای باز سبز، استفاده از مصالح زبر و سخت برای کف محوطه، جان پناههای مختلف از اصول رعایت شده پدافند غیرعامل در این مرکز است. با این وجود هم جوار این مرکز با پمپ بنزین می تواند از جمله نقاط ضعف در مکان یابی این مرکز باشد.

منابع

- [۱] دفتر مقررات ملی ساختمان ایران. (۱۳۹۱)، "مبحث بیست و یکم پدافند غیرعامل"، نشر توسعه ایران.
- [۲] خبرگزاری جمهوری اسلامی. (۱۳۹۳/۰۲/۱۹)، "رییس کتابخانه مرکزی تبریز: نمایشگاه کتاب در این کتابخانه برپا می شود"، دسترسی در تاریخ ۱۳۹۳/۸/۱۰، موجود در سایت: <http://www.irna.ir/fa/News/81157199> /سایر_حوزه_ها/رییس_کتابخانه_مرکزی_تبریز_نمایشگاه_کتاب_در_این_کتابخانه_برپا_می_شود
- [۳] موحدی نیا، ج. (۱۳۸۹)، "اصول و مبانی پدافند غیرعامل"، انتشارات دانشگاه صنعتی مالک اشتر.
- [۴] معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور. (۱۳۸۹)، "دستورالعمل اجرایی ماده ۲۱ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹"،
- [۵] ستاره، ع.ا. زنگنه شهرکی، س. حسینی، س. (۱۳۸۹)، "آمایش و مکان یابی از منظر پدافند غیرعامل"، انتشارات دانشگاه صنعتی مالک اشتر.

بررسی ضرورت وجود پدافند غیرعامل و نقش آن در مدیریت شهری

چکیده

انسانها از آغاز آفرینش تاکنون همواره با انواع بلایا دست به گریبان بوده اند و از این بابت آسیبهای جانی و مالی فراوانی را متحمل شده اند که برخی از این بلایا (تهدیدات) طبیعی و برخی دیگر غیر طبیعی (انسان ساخت) بوده اند. اما در کنار تهدیدات طبیعی با توجه به موقعیت ژئوپلیتیک و جغرافیای سیاسی کشور مان، همواره میهن ما در برابر تهدیدات غیر طبیعی بوده و خواهد بود از این رو برای پیشگیری و کاهش خسارات و تقلیل آسیب پذیریه با دستور مقام معظم رهبری، در سال ۱۳۸۲ سازمان پدافند غیرعامل تاسیس گردید. کاهش آسیب پذیری کاربری های شهری جهت تقلیل میزان خسارات با بهره گیری

از رویکردهای جدید مدیریتی که میتواند در ایجاد محیطی ایمن در شهرها مؤثر واقع شود از مهمترین اهدافی است که امروزه برنامه ریزان و مدیران شهری در صدد اجرای آن در شهرها می باشند. هدف از این بحث، بررسی ایمنی فضاهای شهری با توجه به اصول پدافند غیر عامل و شناسایی و از بین بردن عوامل کاهش دهنده ایمنی در سطح شهر بوده و نیز در راستای ایجاد فرهنگ، شناخت و تعمیق باورها در مدیران و مسئولین سطح عالی، میانی و اجرایی سازمان های نظامی و غیر نظامی جهت ساماندهی اقدامات پدافند غیرعامل، اهمیت آن در مدیریت شهری می باشد.

مقدمه

ضرورت مکان یابی تاسیسات شهری در همه ادوار تاریخ بخصوص در این عصر لازم بوده است. بطور کلی فلسفه شکل گیری شهرها (زندگی دسته جمعی) عامل دفاع بوده است. کشور ایران با قرار گرفتن در موقعیت خاص جغرافیایی و سیاسی و استراتژیک خاورمیانه از یک سو و با دارا بودن ذخایر عظیم نفت و گاز و... از سوی دیگر، همواره در معرض انواع بحران های طبیعی و غیر طبیعی قرار داشته و قانون توجه دول استعماری بوده است. کشورهایی نظیر انگلیس، پرتغال، آلمان، فرانسه، شوروی سابق و در این اواخر نیز ایالات متحده آمریکا، هر یک با اهداف خاص خود، موفقیتشان را در سطح بین الملل، منوط به در اختیار داشتن خاک و یا حکومت ایران میدانسته و هنوز نیز میدانند. لذا در این راستا متحمل تلفات انسانی و خسارات مالی سنگینی شده ایم. بنابراین باید به دنبال کشف راه حل هایی باشیم که بتواند آسیبهای ناشی از اینگونه خطرات و تهدیدات را به گونه ایی کنترل و مدیریت کنند.

با توجه به افزایش جمعیت و محدودیت منابع، جوامع بطور روز افزونی نسبت به حوادث و سوانح آسیب پذیر می گردند چگونگی مقابله با بحران های طبیعی از نگرانی های اساسی و مهم جوامع در سازماندهی محیط مسکونی شهری است خاصه در کشور ما که به واسطه وضعیت جغرافیایی که در معرض تنشهای واسطی زمین قرار دارد. آمارها نشان می دهند که کشور ایران بیش از ۴۴ نوع حادثه طبیعی ثبت شده در سراسر دنیا ۳۴ نوع آن را تقریباً تجربه کرده است. از این رو برای دستیابی به ایمنی و حفاظت در برابر حوادث طبیعی باید ملاحظات ایمنی در صدر برنامه ریزی و طراحی شهری قرار گیرد. امروزه با پیچیده تر شدن مسائل شهری، افزایش فزاینده جمعیت، تنوع و کثرت نیازها و احتیاجات، نمی توان شهرها را به حال خود رها کرد تا خودشان از طریق برآیند عوامل مؤثر شکل گیرند و به حیاتشان ادامه دهند. از اینرو طرحهای شهری بنیادی ترین ابزار شکل دهی شهرها و بر اساس نظم و برنامه ی از پیش اندیشیده شده محسوب می شوند.

اما در کنار تهدیدات طبیعی، با تهدیدات غیر طبیعی نیز (جنگها) مواجه هستیم. جنگ یکی از عناصر پایدار تاریخ بشری است بطوریکه جامعه شناسان آنرا بعنوان یک پدیده و واقعیت اجتماعی قلمداد کرده اند. متأسفانه با پیشرفتهای علمی و فنی در صنعت نظامی و گسترش صحنه نبرد به سرتاسر کشورها، تمام مراکز جمعیتی در آثار ناشی از جنگ قرار گرفته اند. انجام اقدامات پدافند غیر عامل در جنگهای نامتقارن امروزی در جهت مقابله با تهاجمات خصمانه و تقلیل خسارات ناشی از حملات هوایی، زمینی و دریایی کشور مهاجم، موضوعی بنیادی است که وسعت و گستره آن تمامی زیرساختها و مراکز حیاتی و حساس نظامی و غیرنظامی، سیاسی، ارتباطی، مراکز هدایت و فرماندهی و جمعیت مردمی کشور را در برمی گیرد.

تجارب حاصل از جنگ های گذشته بخصوص ۸ سال دفاع مقدس / جنگ ۴۳ روزه علیه عراق / جنگ ۱۱ هفته ای ناتو علیه یوگسلاوی / جنگ آمریکا و انگلیس علیه عراق در سال ۲۰۰۳ و جنگ ۳۳ روزه اسرائیل علیه لبنان همگی نشان دهنده آن است که کشور ما در کنار مسائل مربوط به تهدیدات طبیعی با تهدیداتی انسان ساز (جنگ ها) نیز مواجه است که از نظرتلفات و خسارات به مراتب میتواند فاجعه بارتر از تهدیدات طبیعی باشد.

بیان موضوع

شهر یکی از زیستگاههای متراکم انسانی است که بدلیل حضور انسان، نیازمند ایمنی در همه ابعاد کالبدی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، مدیریتی و هر نوع اقدامی است که جامعه انسانی و محیط طبیعی و مصنوع آنرا بیمه کند. فرایندی که ایمنی نامیده می شود، و ممکن است بر اساس حوزه تاثیر بحران، نوع بحران و یا حوزه اقدام برای مقابله با بحران تقسیم بندی شود.

بطور کلی، بحران هایی که ایمنی شهری را به مخاطره می اندازند و شهر را تهدید می کنند عبارتند از: عوامل طبیعی، عوامل انسانی، عوامل اجتماعی و اقتصادی، عوامل سیاسی، فرهنگی و نظامی.

بنابراین شناخت فضاها و عوامل مؤثر در کاهش ایمنی، مستلزم پیشگیری، آماده سازی و مصون نمودن محیط انسانی در مقابل هر نوع بحرانی است که برنامه ریزان و مدیران شهری باید به آن توجه بیشتری داشته باشند. همچنین در شرایط کنونی که تعداد و نوع بحران ها و آسیب ها به شدت افزایش یافته، اقدامات تدافعی حتی قبل از وقوع حادثه نیز ضرورت مذاقه موضوع پدافند غیر عامل را مطرح می سازد.

پدافند غیر عامل که بیشتر تأکید آن بر روی مدیریت پیش از بحران است، عبارتست از هر اقدام غیر مسلحانه ای که موجب کاهش آسیب پذیری و حفظ ایمنی نیروی انسانی، ساختمان ها، تأسیسات و تجهیزات در مقابل بحران های طبیعی و عامل انسانی گردد.

پدافند غیر عامل شهری، بیش از آنکه از قاعده استحکام سازه ها تبعیت نماید، می باید از قاعده پیشگیری و لگام اندیشه هجوم و برقراری ایمنی پیروی نماید. با این اعتبار، روشهای فرهنگی (اعتماد سازی، حس هم جواری و ...)، اقتصادی (سرمایه گذاریهای مشترک، ایجاد مناطق اقتصادی مشترک و ...)، ایمنی (حفظ تعادل روابط شهری، ایمنی در مراکز تفریحی، ورزشی، معابر و غیره)، اجتماعی (تقویت پیوندهای فرهنگی، مذهبی، تأمین نیازهای رفاهی شهروندان) می باید در پدافند غیر عامل شهری برجسته شود.

ایمنی و ایمنی شهری

مصونیت و در امان ماندن تأسیسات، تجهیزات و کاربری های گوناگون را ایمنی گویند. و یا به عبارتی مجموعه تمهیدات و فعالیتهایی که هدف آن کاهش خسارات جانی و مالی ناشی از بروز سوانح و حوادث می باشد را ایمنی گویند.

اهداف اصلی برنامه ریزی شهری را می توان در سه مفهوم کلیدی سلامت، آسایش و زیبایی خلاصه نمود. موضوع ایمنی شهری در متون برنامه ریزی شهری بعنوان یک هدف ذکر نشده است. ایمنی تنها به عنوان یک معیار بهینه در تعیین

مکانهای مناسب فعالیت و کاربریهای شهری و در کنار معیارهای دیگری چون: سازگاری، آسایش، کارایی و مطلوبیت بکار رفته است. اما مسأله حفاظت از جان انسانها متعلقات آنها و تأسیسات و تجهیزات شهری در مقابل مخاطرات طبیعی و انسانی آنقدر مهم است که می بایست یکی از اهداف اصلی برنامه ریزی شهری محسوب شود. ایمنی شهری می تواند شامل کلیه تمهیدات و اقداماتی باشد که در قالب برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت باعث حفظ جان و مال ساکنان شهرها شود.

۳- وجوه افتراق پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

مدیریت بحران درحوزه معاونت خدمات شهری قرار گرفته و عمدتاً حوادث غیرمترقبه طبیعی نظیر زلزله، خشکسالی، سیل و .. را شامل میگردد. ولی پدافند غیرعامل در بررسی و برنامه ریزی برای تهدیدات غیرطبیعی که با طرح قبلی و برای آسیب رساندن به تأسیسات مورد مطالعه صورت میگیرد، ایفای نقش می نماید. بطور کلی تفاوت های مدیریت بحران و پدافند غیرعامل به شرح ذیل می باشد:

الف) پدافند غیرعامل بیشتر برای تأسیسات خاص و در ناحیه ای محدود مورد نظر است ولی مدیریت بحران، منطقه ای

ب) مدیریت بحران مباحث بازسازی پس از حادثه را نیز شامل می شود. درحالی که در پدافند غیرعامل به اقدامات غیرمسلحانه ای که به منظور کاهش اثرات تهدیدات انجام می گیرد توجه می شود.

۴- اهداف خرد

انجام مطالعات پدافندی - سنجش میزان آمادگی مناطق و سازمان ها - هماهنگی دریافت طرحهای پدافند غیرعامل و پیگیری اجرای آن - ایجاد هماهنگی، نظارت و سازماندهی کمیته های تخصصی در مناطق - تسهیل حرکت اطلاعات پدافندی بین شهرداری و دستگاههای اجرایی مرتبط در شهر، با بهره گیری از تکنولوژی اطلاعات - انجام اقدامات جهت یکپارچه سازی و همسو نمودن اقدامات سازمان ها و ادارات ذیربط در راستای اهداف پدافند غیرعامل

۵- هدف کلی

برقراری نظام یکپارچه، هماهنگ و کارآمد پدافند غیرعامل توانمند درتأمین حداکثری ایمنی و پایداری و به حداقل رساندن آسیب پذیری زیر ساختهای مرتبط در مقابل تهدیدات دشمن.

نقش پدافند غیرعامل در بحران مناطق شهری

در مناطق شهری، صدمات جنگی شامل ترکیبی از ویرانیهای کالبدی و اختلال در عملکرد عناصر شهری است. انهدام سازه ها و ساختمانها، شبکه راهها و دسترسیها مثل پلها و جاده های ارتباطی، تأسیسات اساسی مثل مخازن آب، نیروگاهها، خطوط ارتباطی تلفن، برق، لوله کشی آب، گاز و ... از آن جمله هستند. علاوه بر آسیبهای مستقیم، خسارات حاصل از حوادث تبعی را نیز باید مدنظر داشت از جمله این صدمات میتوان به افزایش تلفات انسانی بمبارانها در بافتهای شهری فشرده اشاره نمود. همچنین موقعیت استقرار ساختمانها بر روی سطوح ناپایداری همچون شیبها و یا استفاده از مصالح ضعیف در کالبد آنها میتواند میزان تلفات را افزایش دهد.

بر این پایه، مهمترین بخش از اقدامات پدافند غیرعامل باید به پیشگیری از بحران به مفهوم کاهش خطرها و آسیب پذیریها اختصاص یابد. ضمن آنکه تواناییهای ویژه آمادگی برای مواجهه با بحران نیز باید مدنظر باشند. فقدان برنامه های اضطراری و پیشبینی امکانات لازم، میتواند شرایط بحرانی را دشوارتر سازد.

بطور خلاصه می توان گفت، آمادگی در مقابل شرایط جنگی تا حد زیادی تابع ویژگیهای مکان استقرار سکونتگاه و نیز مشخصات کالبدی آنست. کاهش خطر صدمات جنگی با استفاده از تدابیر پدافند غیرعامل نیاز به آمادگی دائمی برای مواجهه و مقابله مؤثر با ضروریات خاص پس از وقوع حمله به ویژه در مقیاس ملزومات اضطراری و کوتاه مدت دارد.

اصولا فرآیند مدیریت بحرانهای ناشی از حملات نظامی به مناطق شهری دارای سه مرحله اصلی است:

مرحله اول: قبل از حمله (کسب آمادگی).

مرحله دوم: حین حمله (گریز و پناه).

مرحله سوم: بلافاصله پس از خاتمه حمله (نجات و امداد، اسکان موقت، و پاکسازی و بازسازی).

و بالاخره ترمیم اولیه زیرساختهای شهری از جمله راهها، لوله کشی آب، برق و گاز و نظایر اینها می بایست بر مبنای تدابیر پدافند غیر عامل صورت گیرد. اصولا مهمترین عامل شتاب بخشی به ترمیم صدمات جنگی در زیرساختهای شهری تابع محل استقرار، شیوه طراحی و نیز شیوه ایمن سازی تأسیسات شهری است که میبایست در مرحله اول مدیریت بحران جنگ در مناطق شهری (پیشبینی و پیشگیری) انجام شده باشد. تنها در اینصورت کنترل گستره آسیب دیدگی زیربنای شهری (بصورت نقاطی که پس از خروج از مدار خدمات رسانی، در کل شبکه خدمات شهری اختلال ایجاد ننمایند) و فعال نمودن آنها در شبکه سراسری در کوتاهترین زمان ممکن، عملی است.

۲- ضرورت مدیریت هماهنگ شهری پدافند غیرعامل

با توجه به فرمان مقام معظم رهبری (که کلیه وزارتخانه ها و سازمانها را موظف می نماید که در اعتبارات عمرانی پروژه های حساس و مهم، اعتبار مورد نیاز پدافند غیر عامل را منظور نمایند) و با توجه به اینکه مدیریت شهری برای کاهش اثرات حوادث و بحرانها، چه طبیعی و چه غیرطبیعی باید روشهای مدیریت و فناوریهای موجود را بویژه در مورد ایمن سازی خدمات، تأسیسات و ساختمانهای شهر بهبود بخشد و بهنگام نماید، وجود نظام اطلاعاتی یکپارچه شهری در این زمینه و ارائه الگوی مدیریت هماهنگ شهری پدافند غیرعامل ضروری بنظر می رسد.

جایگاه مدیریت بحران و پدافند غیرعامل در مدیریت بحران های شهری

علاوه بر اینکه تهدیدات مبنا بر عملکرد مدیریت بحران و پدافند غیر عامل تاثیر می گذارد سطح حفظ آمادگی این دو باهم متفاوت می باشد. طوریکه سطح آمادگی مدیریت بحران در سطح ایمنی است در حالیکه پدافند غیر عامل در سطح حفظ آمادگی دفاع قرار دارد. سطوح آمادگی در برابر بحرانهای شهری در سه سطح تعریف می شود که عبارتند از: ایمنی، امنیت و دفاع

بعد از ایمنی، امنیت قرار دارد که استاندارد های امنیت از ایمنی، در سطح بالاتری قرار دارد و بعد از آن سطح دفاع است که در بردارنده کلیه سطوح آمادگی است. مثلا در برخی موارد در سطح ایمنی، دیگر تداوم کار کرد معنا پیدا نمی کند، اما سطح دفاع حتما به هر شکلی که هست باید تداوم کار کرد وجود داشته باشد.

تصویر شماره ۳: لایه های حفظ آمادگی در برابر تهدیدات متصوره شهری

بنابراین پدافند غیر عامل از مهمترین رویکردها و راهبردها در حوزه مدیریت بحران شهری می باشد. با نگاهی به ساختار و فضای سیاسی موجود و پارادایم های نظامی در فضای شهری لازم بنظر میرسد تا در بستر نگاهی جامع، اقدامات سیستم دفاعی غیرعامل مورد توجه قرار گیرد تا افزایش توان و اقتدار نظام و کاهش آسیب پذیری های کالبدی و انسانی از تجاوزات احتمالی، امکان وقوع یابد. در این راستا بررسی پدافند غیر عامل و تحقق یکپارچگی، شناسایی عوامل موثر بر یکپارچگی و تفرق در مدیریت شهری و پدافند غیر عامل ضروری است.

نتیجه گیری

مسئولان و مدیران شهری در بحث پدافند غیر عامل باید تلاش نمایند تا آمادگی لازم در جهت کاهش خسارات جانی و مالی، به مقابله سریع و بهبود اوضاع تا سطح وضعیت عادی در سطح شهر در هنگام اضطراب فراهم آید و باید شهرها را در برابر کلیه تهدیدات مصون، و زمانیکه تهدیدات بالقوه تبدیل بالفعل میشود کمترین خسارات مالی و جانی به شهرها و نقاط متمرکز جمعیتی وارد شود.

پیشنهادهات و راهکارها

برای کاهش تلفات مردم غیر نظامی و تاسیسات و تجهیزات شهری، بایستی در طرحهای توسعه جدید شهری و حتی بازسازی شهرهای مخروبه عناصر دفاع غیر عامل توجه ویژه نموده و موارد ساختاری و کارکرد فعالیت و جمعیت پیش بینی، و بهینه مکان یابی (رعایت اصول و ضوابط پدافند غیر عامل) گردد که در ذیل به برخی از این موارد مختصرا" اشاره می شود.

- برنامه ریزی پیش از بروز فاجعه برای کاهش تلفات و خسارات
- ایجاد حریم امنیتی مراکز حیاتی و حساس واقع در شهر
- پیش بینی ذخیره سازی نیازهای ضروری (سوخت ، آب ، آذوقه و ...) در داخل محدوده شهر
- ساخت پناهگاههای امن روزمینی و زیر زمینی جهت استفاده در شرایط بحران در محیطهای مسکونی و نیز
- توزیع و تعادل در پراکندگی مراکز جمعیتی و سازماندهی بسیار قوی و منسجم مردم خصوصا" در شهرها
- احداث پناهگاههای عمومی (دو منظوره کردن فضاهای عمومی با قابلیت بهره برداری در شرایط بحران: مترو)
- ایجاد و ساماندهی معابر با ویژگی تخلیه و امداد رسانی سریع به مردم و ساماندهی امکانات امداد و نجات
- تهیه طرح جامع پدافند غیر عامل برای شهرها و نهادهای سازی طرح جامع مدیریت شهری در شرایط جنگ
- رعایت اصول پدافند غیر عامل در احداث مراکز استراتژیک و نیز نوسازی و بازسازی بافتهای فرسوده شهری
- لزوم آموزش و آگاه سازی مدیران و مسئولان شهری و شهروندان در خصوص مسائل پدافند غیر عامل

منابع

- ۱ - جوادزاده ، حمیدرضا آذر، 1422 مقاله در نشریه پدافند غیر عامل ، ص 4
- ۲ - پدافند غیر عامل در رویکردی تحلیلی، فصلنامه مدیریت شهری، شماره 26، تهران.
- ۳ - اسماعیلی شاهدخت، مسلم (1389)، آمایش شهری با رویکرد پدافند غیر عامل (مطالعه موردی: اعتماد، سلطان (1371)، شهر سازی و پدافند شهرهای جدید شهرنشینی،
- ۴ - ارزیابی ایمنی فضای شهری با تأکید بر شاخص های پدافند غیر عامل 25
- ۵ - جلالی فراهانی، غلامرضا، 1447 چهار گفتار در باب پدافند غیر عامل، انتشار محدث 1401
- ۶ - سایت وزارت دفاع، 1420، تدوین معماری کلان پدافند غیر عامل ص 2
- ۷ - رهنمایی، محمد تقی، پور موسوی، سید موسی (1385)، بررسی ناپایداری امنیتی شهروندان بر اساس شاخصه های توسعه پایدار شهری، فصلنامه پژوهشهای جغرافیایی، شماره 57، تهران.

تهیه و تنظیم: حمید غفارلو - کارشناس حفاظت و امنیت پدافند غیر عامل

نفوذ اقتصادی

چرا نفوذ اقتصادی

اعمال نفوذ یکی از ابتدایی ترین اشکال رفتار سیاسی و امنیتی قدرت بزرگ تر است. نفوذ به عنوان جنبه ای از قدرت اساساً ابزاری برای رسیدن به هدف است. امکان دارد برخی حکومت ها یا دولتمردان به خاطر خود نفوذ در پی آن باشند، اما برای اکثریت، نفوذ درست مانند پول، وسیله محسوب می شود. روش های گوناگونی برای نفوذ گذاری وجود دارند. ترغیب دیپلماتیک به ظاهر کمترین میزان تهدید را دربر دارد. فشارهای اقتصادی، براندازی، مداخله و شکل های گوناگون جنگ به طور فزاینده ای مستلزم به کار گرفتن تهدید و تنبیه در مقیاس وسیع است.

دشمن و نفوذ اقتصادی

شواهد زیادی وجود دارد که نشان می دهد دشمن قصد نفوذ در کشورهای منطقه و از جمله ایران را دارد. این نفوذ به بهانه های مختلف و به خاطر اهداف مختلفی و به روش های مختلفی صورت می گیرد. محققان در بررسی های خود به این مطلب پرداخته اند و انگیزه های مختلفی را برای نفوذ دشمن بر شمرده اند؛ که به تعدادی از نظرات در این بار اشاره می شود.

راهبرد توسعه نفوذ دشمن در آسیای مرکزی به تعمیم و گسترش فضای دموکراسی، رشد حقوق بشر، حفاظت محیط زیست جهانی و اقتصاد بازار است که در زمینه ی اقتصادی طوری عمل نموده تا شرایط برای استثمار منابع و مواد خام کشورهای آسیای مرکزی فراهم گردد و از سوی دیگر شرایط مساعد برای نفوذ تجارت و سرمایه دشمن در اقتصاد منطقه مهیا شود. یکی از اصلی ترین انگیزه ها و اهداف نفوذ دشمن در هر منطقه ای و به خصوص در منطقه خلیج فارس و به تبع آن در ایران جنبه و بعد اقتصادی می باشد و این بعد از اهمیت خاصی در تحلیل محققان برخوردار است. استراتژی امنیتی مبتنی بر حضور، نفوذ و مداخله گرایی دشمن در منطقه خلیج فارس تحت تأثیر ملاحظات خاصی نبوده و ملاحظات متعددی به آن جهت داده اند؛ اما به نظر می رسد که نقش ملاحظات اقتصادی تعیین کننده تر بوده است. محققان در تحلیل عوامل دخالت های فزاینده دشمن در مسائل منطقه، به ویژه در دوره پس از فروپاشی اتحاد شوروی، به متغیرهایی چون حفظ ثبات منطقه، حفظ امنیت اسرائیل و سایر کشورهای دوست آمریکا در منطقه، مبارزه علیه افراط گرایی و تروریسم، جلوگیری از تولید و تکثیر سلاح های کشتار جمعی و مانند آن، به مثابه محرک های حضور و دخالت دشمن در منطقه می نگرند. در مجموع می توان این متغیر ها را در سه رده سیاسی- ایدئولوژیک، نظامی- امنیتی و اقتصادی جای داد؛ و باید گفت که ملاحظات اقتصادی، مهم ترین و تعیین کننده ترین ملاحظات حضور و مداخله گرایی دشمن در منطقه خلیج فارس را تشکیل می دهد.

حال سؤال این است که آمریکا و هم پیمانانش چه محرک ها و انگیزه های اقتصادی برای حضور و مداخله گرایی در منطقه خلیج فارس دارد. در یک بررسی محرک هایی چون امنیت انرژی، جذب مجدد درآمدهای نفتی و حفاظت از هژمونی دلار برای مداخله گرایی و نفوذ دشمن در منطقه خلیج فارس وجود دارد.

آیا نفوذ دشمن به ایران هم شامل می شود؟

همان طور که بیان شد نفوذ دشمن در منطقه خلیج فارس، کشور ایران را استثناء نکرده است و شامل ایران هم می شود و این مسئله از لحاظ تاریخی مبحث روشن و واضحی است که دشمن قصد نفوذ جدی در ایران را دارد. البته این مسئله از دید قوانین و مسئولان کشور مورد غفلت قرار نگرفته و چنان آشکار بوده که به آن توجه جدی کرده اند. با توجه به اینکه محرک های اقتصادی در ایران می تواند یکی از دلایل اصلی، نفوذ و مداخله باشد. مثلاً آمریکا پس از اشغال ایران در شهریور ۱۳۲۰ هـ/ ۱۹۴۱ م. بنا به درخواست دولت بریتانیا برای چندمین بار گام به صحنه سیاسی ایران گذاشت. تکوین اهداف بلندمدت آمریکا در ایران در زمان جنگ به تدریج این کشور را به تثبیت نفوذ خود در

ایران علاقه مند کرد. وجود میدان های نفتی، بازارهای تجاری و موقعیت استراتژیک ایران، ازجمله عواملی بود که آمریکا را به حضور دائمی در ایران علاقه مند کرد. در دوران اواما ایران و آمریکا چند قدم به سوی گفت وگوهای استراتژیک نزدیک شده اند. هرچند شخصیت اواما در این خصوص نقش داشت اما عنصر و شرایط زمانی و ورود یک مسئله استراتژیک به روابط دو کشور یعنی موضوع انرژی هسته ای باعث شد که ایران و آمریکا برای اولین بار به سوی گفت وگوی واقعی و کارساز بروند. آمریکا در طول تاریخ خود با هیچ کشوری وارد گفت وگوهای استراتژیک نشده، مگر آنکه احساس کرد طرف مقابل، توان بلوک بندی و تأثیرگذاری مستقل و به چالش کشیدن نقش آمریکا را در یک منطقه دارد.

برای مثال نمونه ای ازاین گونه روابط را می توان در میان آمریکا و چین مشاهده کرد. علی رغم اینکه آمریکا و چین تفاوت های زیادی باهم دارند که می توان به آن ها در قالب دودسته تفاوت اشاره کرد، دسته اول به تفاوت های بنیادین در ماهیت فلسفی-ارزشی ایالات متحده آمریکا و چین مربوط می شود که شامل: تفاوت های فلسفی، تفاوت های ایدئولوژیکی، تاریخ معاصر متفاوت، قدرت جهانی در مقابل قدرت منطقه ای، تجدیدنظرطلبی در مقابل حفظ وضعیت موجود، اقتصاد پیشرفته در مقابل اقتصاد در حال توسعه، حکومت قانون در مقابل «حکومت من» است؛ و دسته دوم به مسائل سیاسی امنیتی چین و ایالات متحده آمریکا مربوط می شود که شامل:

محدودیت تسلیحات و منع تکثیر، سیاست دفاع موشکی ملی ایالات متحده آمریکا و دفاع موشکی شرق آسیا، تایوان و ... است. اما مشاهده می کنیم که آمریکا رابطه خود را با چین به شکل هوشمندانه ای پیش می برد که باعث تنش متقابل با این کشور نشود و درعین حال می دانیم که چین برای اقتصاد آمریکا نقش بسیار مهمی را ایفا می کند و می توان گفت چین یکی از بازوهای اقتصادی و شریکان تجاری اصلی کشور آمریکا هست.

شیوه نفوذ اقتصادی آمریکا

یکی از راه های نفوذ اقتصادی انتخاب الگوی لیبرالی برای توسعه کشور است. با انتخاب این الگو شما مجبورید با اقتصادهای لیبرالی بزرگ تعامل کنید؛ و این در حالی است که بزرگ ترین اقتصاد لیبرال دنیا آمریکا است که این نیز یکی از مهم ترین زمینه های نفوذ است. لذا در این دیدگاه؛ برقراری روابط اقتصادی همه جانبه با قدرت های اقتصادی غربی به عنوان مهم ترین پیش زمینه و اولویت شکوفایی اقتصادی کشور مطرح خواهد بود.

در حال حاضر، مهم ترین حوزه نزدیک شدن ایران و کشورهای غربی به یکدیگر؛ زمینه های اقتصادی، سرمایه گذاری، مبادلات پولی، بانکی و مسائلی از این دست خواهد بود. لذا بنابر یک منطق ساده و ابتدایی؛ اولین و بزرگ ترین درجه های نفوذ دشمن را نیز باید در اقتصاد جستجو کرد. ملاحظات اقتصادی آمریکا در منطقه خلیج فارس تابع مستقیم استراتژی ایالات متحده از جریان آزاد و منظم اقتصاد بین الملل حمایت می کند. چنین رویکردی ریشه در این واقعیت دارد که با توجه به توانمندی ها و قابلیت های برتری که آمریکا در عرصه بین الملل دارد، بیشترین فرصت های بهره برداری نصیب این کشور خواهد شد و هژمونی آن در عرصه جهانی پشتوانه قوی تری به دست خواهد داد. این رویکرد برای نفوذ در کشورها ریشه در تئوری ثبات هژمونیک دارد.

تئوری ثبات هژمونیک در روابط بین الملل، از زیرشاخه های مکتب رئالیسم است که طبق آن، جریان منظم و باثبات اقتصاد بین المللی لیبرال مستلزم مدیریت یک قدرت برتر است. قدرت برتر یا همان هژمون از یک سو دارای بزرگ ترین و قوی ترین قابلیت های اقتصادی است و از

سوی دیگر، مروج فعال اقتصاد لیبرال در عرصه بین الملل می باشد. در این تئوری مناسب ترین نوع توزیع قدرت نیز توزیع هژمونیک آن است، به گونه ای قدرت هژمون ضمن جلب رضایت دولت های ضعیف تر بالأخص قدرت های درجه دوم، به اعمال مقررات اقتصاد لیبرال می پردازد. در تاریخ اقتصاد سیاسی بین الملل، نظم موردنظر این تئوری دو بار تحقق یافته است: نیمه دوم قرن نوزدهم به رهبری بریتانیا و پس از جنگ جهانی دوم به رهبری ایالات متحده. همچنین شواهد تاریخی نشان می دهد، توانایی و قدرت اراده هژمون در شکل گیری و جریان اقتصاد بین المللی لیبرال، بسیار تعیین کننده است. درعین حال، معضلی که باقی می ماند همان مکانیسم های جلوگیری از انحراف سیستم به مسیرهایی چون حمایت گرایی و امپریالیزم است. با تأملی در سیر هژمونی آمریکا از آغاز دوره جنگ سرد تا به حال، به آسانی می توان به کم و کیف امکان انحراف به چنین مسیرهایی پی برد. امروزه دولت آمریکا به منظور ابقای سیستم هژمونیک ناچار از ادغام متناسب دو راهکار است: ۱. حفاظت و تقویت نقش رهبری اقتصادی و امنیتی خود؛ و ۲. حرکت در چارچوب مقررات توافقی سیستم. در غیر این صورت، انحراف سیستم گریزناپذیر خواهد بود.

شرکت های چندملیتی راهی برای نفوذ اقتصادی

یکی از ابزارهای نفوذ اقتصادهای لیبرالی بزرگ، شرکت های چندملیتی می باشد. حضور بلندمدت شرکت های چندملیتی در متن اقتصاد کشور می تواند موجب تحمیل اراده سیاسی مدیران این شرکت ها بر دولت و حتی مراکز قانون گذاری کشور شود! امری که پیش از این در مورد کشوری چون شیلی اتفاق افتاده نهایتاً به سرنگونی دولت انقلابی آن به وسیله برنامه ریزی هدفمند شرکت های آمریکایی حاضر در شیلی انجامیده است.

در تعریف شرکت چندملیتی باید گفت که شرکت چندملیتی یا فراملی واحدی اقتصادی مرکب از شرکت ها با تابعیت های گوناگون است. به عبارت دیگر، هرگاه شرکتی به تأسیس یک یا چند شرکت فرعی در خارج از کشوری اقدام کند که تابعیت کشور محل ثبت خود را دارند، آن شرکت، شرکتی چندملیتی است همچنین ساختار شرکت چندملیتی به اینگونه است که یک شرکت چندملیتی مرکب از یک شرکت مادر و یک یا چند شرکت فرعی است، شرکت مادر نه تنها از طریق مالکیت سهام، کنترل مدیریت، تملک اکثریت سهام، اکثریت حق رأی یا حق نصب مدیران با شرکت یا شرکت های فرعی خارجی در ارتباط است، بلکه فعالیت آن ها را در چارچوب برنامه های دفتر مرکزی هدایت می کند. بدین ترتیب، در حالی که شرکت فرعی خارجی طبق قانون همان کشور خارجی با شخصیت حقوقی مستقل و علی حده و تأسیس شده از وضعیت حقوقی یک شرکت تجاری داخلی برخوردار است، اما شعبه، فاقد شخصیت حقوقی مستقل و تابع شرکت مادر است اقتصاددانان رادیکال مکتب وابستگی نیز توسعه و توسعه نیافتگی را عمدتاً معلول وابستگی کشورهای جهان سوم به کشورهای پیشرفته سرمایه داری و شرکت های چندملیتی می دانند. به نظر این گروه بر روابط شرکت های فراملی و اقتصادهای توسعه نیافته روابط زیر حاکم است:

— شرکت های چندملیتی برای کسب سود بیشتر، تقسیم کار موردنظر خود را به کشور میزبان تحمیل نموده و این کشورها را به نظام سرمایه داری وابسته می سازد.

— دولت های جوامع پیشرفته ضمن حمایت از طبقه سرمایه دار و صاحبان شرکت های چندملیتی، حداکثر سود را برای آنان تأمین می کنند.

— شرکت های چندملیتی از طریق دولت های متبوع و سرمایه داران کشورهای توسعه نیافته، دولت های این کشورها را در جهت منافع خود تحت فشار می گذارند.

درحالی که در جهان امروز لزوم مبادله کالا و دانش فنی بین کشورها، فعالیت کشورهای چندملیتی را در سطح بین المللی به صورت امری اجتنابناپذیر درآورده، اما توان مالی و اقتصادی شرکت های فوق نه تنها کشورهای جهان سوم، بلکه کشورهای صنعتی را هم تهدید می کند؛ از این رو رفتار دولت ها با آن ها محتاطانه و توأم با بیم و امید است.

با توجه به مطالب بیان شده در مورد شرکت های چند ملیتی، باید با آنان با احتیاط برخورد کرد و به راحتی زمینه را برای آنها هموار نکرد. نیازمند دقت و ریزینی در مورد اینگونه شرکتها می باشد تا از نفوذ اقتصادی جلوگیری شود.

سیاست های اقتصاد مقاومتی مانع نفوذ اقتصادی

به دلیل سیاست های هوشیارانه مسئولان کشور بالأخص مقام معظم رهبری در دوره های مختلف باعث شده که زمینه نفوذ اقتصادی آمریکا و کشورهای سلطه گر اقتصادی به راحتی برای آنها مهیا نباشد و به عبارت دیگر می توان گفت که جلوی نفوذ اقتصادی تابه حال گرفته شده است.

باید گفت که واقعیت این است که سیاست سد نفوذ، هدف این سیاست نه ایجاد جنگ، بلکه سازش است. به بیان دیگر در شرایطی که نمی توان دشمن و رقیب را از بین برد و در عین حال، نمی توان در قبال گسترش طلبی و نفوذ ایدئولوژی آن ساکت بود و باید

سیاست سازش، تحمل و مهار و محصور کردن دشمن را در مرزهای مشخص در پیش گرفت، آمریکا در قبال ایران، تاکنون نتایج مشخصی تری نداشته است و در آینده هم احتمالاً همین طور خواهد بود. این امر چند دلیل دارد. اول اینکه، ایران از نظر داخلی، نه تنها به شرایط اضطراب در مقایسه با سه دهه اخیر نرسیده، بلکه یکی از دمکرات ترین کشورهای منطقه است. کشورهای پیرامونی ایران اطمینانی به سیاست بازدارندگی آمریکا در منطقه ندارند و کشورهای منطقه، در نهایت به این بارور دارند، که باید با ایران زندگی کنند. در عین حال، به رغم ناموفق بودن سیاست آمریکا که کارشناسان بسیاری به آن اشاره کرده اند، سیاست نزدیکی دو کشور نیز بصورت دایمی امر بعیدی است؛ بنابراین به نظر می رسد این سیاست آمریکا در قبال ایران با شدت و ضعف تداوم یابد. از جمله سیاست های دیگری که مخصوصاً از نفوذ اقتصادی جلوگیری می کند، سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی می باشد که از طرف مقام معظم رهبری در تاریخ ۲۹ بهمن ۱۳۹۲ ابلاغ گردید.

بررسی سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی نشان می دهد که این سیاست ها به گونه ای طراحی شده اند که راه های نفوذ اقتصادی دشمن را بسته و زمینه های چنین نفوذی را در اقتصاد کشور از بین می برند. در اینجا به بررسی چند سیاست اکتفا می شود.

بند ۲ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی بیان می کند که: «پیشسازی اقتصاد دانش بنیان، پیاده سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش بنیان در منطقه.» با اجرای این سیاست اقتصادی، یک بعد مهم پیشرفت اقتصادی که همان مبحث علم و فناوری می باشد تا حد زیادی رفع می شود و نیازی به واردات علم و فناوری نیست و به تبع نیازی به وابستگی به قدرتهای بزرگ اقتصادی که قصد نفوذ دارند نمی باشد. (با توجه به اینکه یکی از راههای نفوذ اقتصادی همان انتخاب الگوی لیبرال است که در آن کشور باید وابسته به یکی از قدرتهای بزرگ اقتصادی باشد.

بند ۶ - سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی «افزایش تولید داخلی نهاده ها و کالاهای اساسی (به ویژه در اقلام وارداتی) و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی باهدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.» با توجه به این بند از طرفی نیاز به واردات کالا کاهش می یابد و از طرف دیگر نیاز به کشورهای خاص کم می شود که این خود راه وابستگی به قدرتهای اقتصادی خاص را کم می کند.

بند ۸ - مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت پذیری در تولید». این بند نیز با تأکید بر مصرف کالاهای داخلی به جای کالاهای خارجی به طور کلی نیاز کشور به واردات و به تبع آن نیاز به کشورهای خاص و وابستگی به آنها را کاهش می دهد.

بند ۱۰ - حمایت همه جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزش افزوده مثبت از طریق: برنامه ریزی تولید

ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل دهی بازارهای جدید و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به ویژه با کشورهای منطقه.

بند ۱۲ - افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب پذیری اقتصاد کشور از طریق: توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به ویژه همسایگان.

- استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف های اقتصادی.

- استفاده از ظرفیت های سازمان های بین المللی و منطقه ای.»

با توجه به بند ۱۰ و ۱۲ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، ایجاد پیوندهای قوی اقتصادی با کشورهای منطقه که اغلب با ما هم فرهنگ بوده و حتی تعداد کثیری از این کشورها در تاریخی نه چندان دور در همین سرزمین تحت یک حکومت زندگی می کرده اند، باعث کاهش نیاز به کشورهای دیگر که با ما دشمنی دارند و در اصل جایگزین خوبی به جای کشورهای سلطه گر برای ما می باشند.

بند ۲۰ - تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره وری، کارآفرینی، سرمایه گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.

بند ۲۱ - تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی آن به ویژه در محیط های علمی، آموزشی و رسانه ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی.

بند ۲۰ و ۲۱ به بحث فرهنگ سازی اقتصاد مقاومتی می پردازد. با توجه به جمله ی «الگوی الهام بخش از نظام اقتصادی اسلام» که در مقدمه سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی آمده، اقتصاد مقاومتی الگویی از نظام اقتصادی اسلام است؛ بنابراین با فرهنگ سازی مفاهیم آن که برگرفته از اسلام هست، باعث مقابله بانفوذ فرهنگ اقتصادی لیبرالی و سرمایه داری در کشور خواهد شد.

بند ۲۲ " دولت مکلف است برای تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگ سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:

شناسایی و به کارگیری ظرفیت های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب - رصد برنامه های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن.

پدافند اقتصادی

مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به هنگام در برابر مخاطرات و اختلال های داخلی و خارجی.» این بند نیز به طور صریح اشاره به افزایش هزینه برای دشمن در زمینه اقداماتی همچون تحریم و یا ایجاد خطر برای اقتصاد کشور را دارد، با ایجاد هزینه برای دشمن باعث می شود که دشمن کمتر دست به اقداماتی این چنینی بزند و در نتیجه این ابزار برای فشار و در نهایت اعمال خواسته های خود از دست او خارج شود و زمینه نفوذ او کم شود.

منبع: سایت پایداری ملی

مقاله اقتصادی دکتر مسعودنیا منتشره در وب سایت دکتر سال ۱۳۸۷

مقاله اقتصادی دکتر قنبرلو منتشره در وبلاگ دکتر سال ۱۳۸۲

تهیه و تنظیم: شمسعلی محمودیان - کارشناس پدافند غیرعامل

عناوین رویدادهای مهم خبری

«برای مشاهده متن کامل خبرها روی آنها کلیک کنید»

❖ برخی از سلاح های بیولوژیک آمریکا+تصاویر	❖ <u>۴۷ درصد برنج های بازار دستکاری ژنتیکی شده اند</u>
❖ گسترش استفاده از علائم شیطان پرستی در تهران	❖ مرگ نیم میلیون انسان تا سال ۲۰۵۰ به دلیل تغییرات جوی
❖ فاکس نیوز: هکرهای ایرانی زیرساخت های آمریکا را هدف قرار داده اند	❖ نقش ادبیات موبایلی بر تحولات زبانی چقدر است؟
❖ لزوم کنترل واردات و حرکت به سمت اقتصاد مقاومتی با استفاده از اصول پدافند غیر عامل	❖ مرگ نیم میلیون انسان تا سال ۲۰۵۰ به دلیل تغییرات جوی
❖ موس و کیبرد ابزارهایی برای نفوذ به کامپیوتر	❖ هشدار پلیس فتا درباره رواج فایل های آلوده

سایت های مرتبط با پدافند غیر عامل

http://www.paydarmelli.ir/	❖ وب سایت پایداری ملی
http://www.pdrc.ir	❖ مرکز مطالعات پدافند غیر عامل
http://padafand.eaz.gov.ir/	❖ پورتال پدافند غیر عامل استانداری آذربایجان شرقی
http://ostan-as.gov.ir/?PageID=42	❖ استانداری آذربایجان شرقی – دفتر پدافند غیر عامل
http://www.cyberpolice.ir/	❖ پلیس فتا

صاحب امتیاز: اداره کل پدافند غیر عامل استانداری آذربایجان شرقی

مدیر مسئول: سردار احمد جهانسری

سردبیر: محمد بامدادی

دبیر تحریریه: رامین زارعی

شماره تماس: ۰۴۱-۳۳۳۳۶۲۰۹